

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з позашкільної освіти художньо – естетичного напрямку
«Плетіння та аплікація соломкою»
1 рік навчання

Автори:

*Санько Наталя Олександрівна –
керівник гуртка*

*«Плетіння та аплікація соломкою»
КПНЗ «ЦДТЮТ» ДМР;*

*Корнієнко Анна Володимирівна –
старший науковий співробітник
лабораторії позашкільної освіти*

*Інституту проблем виховання НАПН України,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соломоплетіння та аплікація соломкою – одне з найдавніших та найпоширеніших видів декоративно-ужиткового мистецтва. Заняття цим видом мистецтва сприяє розвитку творчої особистості, формує та розвиває моральні та естетичні почуття, творче мислення та науковий світогляд учнів. Вони мають можливість глибше пізнати історію рідного краю, свого народу.

Навчальна програма реалізується у гуртку художньо-естетичного напрямку позашкільних навчальних закладів та спрямована на вихованців молодшого та середнього шкільного віку.

Мета програми: творчий розвиток вихованців засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Основні завдання:

- виховати любов до народного мистецтва та національної культури;
- сформувати позитивне ставлення учнів до надбань народного мистецтва;
- розвивати фантазію, творчу уяву, художній смак.

Навчальна програма «Плетіння та аплікація соломкою» передбачає 1 рік навчання (початковий рівень) – 144 годин на рік, 4 год. на тиждень.

Зміст роботи гуртка «Плетіння та аплікація соломкою» спрямований на ознайомлення з різними техніками виконання декоративно-ужиткових робіт з соломи: аплікації, солом'яної іграшки, різноманітних виробів з соломи, ужиткового та декоративного призначення.

Форми і методи навчання. Навчання проводиться за фронтально–індивідуальною формою. Використовуються такі методи навчання: бесіди, розповіді, лекції, практичні індивідуальні та колективні вправи, екскурсії на виставки, в музеї, зустрічі з народними майстрами.

Методи контролю за отриманими результатами. Контроль результату знань та вмінь вихованців відбувається шляхом участі вихованців у різноманітних виставках, конкурсах, вікторинах тощо. Наприкінці кожного заняття проводиться коротке опитування, демонстрація дитячих виробів, їх аналіз.

Навчальна програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у зміст програми та розподіл годин за темами, урахуваючи інтереси гуртківців, стан матеріально-технічної бази закладу.

Початковий рівень НАВЧАЛЬНО – ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема	Кількість годин		
	усього	теоретичних	практичних
Вступ	2	2	-
Розділ 1. Аплікація соломкою	40	6	34
1.1. Первинна обробка соломи	6	1	5
1.2. Геометричний орнамент	7	1	6
1.3. Рослинний орнамент	7	1	6
1.4. Натюрморт	14	2	12
1.5. Пейзаж	6	1	5
Розділ 2. Плетіння об'ємних виробів	100	12	88
2.1. Плетення косички	12	1	11
2.2. Плетіння зубчатки	12	1	11
2.3. Плетіння рослинної композиції	12	2	10
2.4. Українські народні іграшки	32	4	28
2.5. Обереги	32	4	28
Підсумок	2	1	1
Разом	144	21	123

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета та зміст роботи гуртка. Вироби з соломи як складова частина декоративно-ужиткового мистецтва. Види солом'яних виробів.

Розділ 1. Аплікація соломкою (40 год.)

1.1. Первинна обробка соломи (6 год.)

Теоретична частина. Сорти соломки і їхні особливості. Правила заготівлі соломи. Ознайомлення з етапами обробки соломи. Правила лакування. Види інструментів. Техніка безпеки з колючими та ріжучими предметами, фарбами та лаками. Поняття «композиції».

Практична частина. Обробка соломки. Створення малюнку. Складання композицій на основі квітково-рослинних малюнків.

1.2. Геометричний орнамент (7 год.)

Теоретична частина. Поняття орнаменту. Класифікація орнаментів: геометричний, рослинний, анімалістичний. Поняття ескізу.

Практична частина. Поділ малюнка на окремі елементи. Вирізування деталей для геометричних орнаментів (чотирикутників та трикутників), складання композицій.

1.3. Рослинний орнамент (7 год.)

Теоретична частина. Особливості композиції з рослинними елементами.

Практична частина. Виготовлення елементів рослинного орнаменту з соломки: квітка, пелюстка, листочок, стебло. З'єднання деталей в одну квітково-рослинну композицію.

1.4. Натюрморт (14 год.)

Теоретична частина. Поняття натюрморту. Техніка виконання натюрморту та основи. Послідовність виконання ескізу.

Практична частина. Виготовлення аплікацій по малюнку: «Яблука», «Груша», «Черешня», «Яблунева гілочка».

1.5. Пейзаж (6 год.)

Теоретична частина. Поняття «Пейзаж». Елементи, види і характери пейзажу. Особливості пейзажу в аплікації соломкою.

Практична частина. Виготовлення аплікацій по малюнку «Українська хатинка», «Яблуневе дерево», «Українське село».

Розділ 2. Плетіння об'ємних виробів (100 год.)

2.1. Плетення косички (12 год.)

Теоретична частина. Види плетіння: історія, застосування, використання в сучасних виробках. Косички з 2-х та 3-х підготовлених плоских оброблених соломинок.

Практична частина. Техніка плетіння шахматок для виробів з соломки практичного та естетичного призначення. Виготовлення виробів: «Корзинка», «Шухлядка».

2.2. Плетіння зубчатки (12 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення плетінок. Декоративні вироби з плетінок. Види оздоблення.

Практична частина. Плетіння зубчатки та зшивання плетінок по спіралі. Виготовлення панно, підставки для чайника, кошика, цукерниці.

2.3. Плетіння рослинної композиції (12 год.)

Теоретична частина. Символізм рослин. Техніка виконання рослинних елементів (пелюсток, різних видів листя). Техніка з'єднання деталей у композицію.

Практична частина. Плетіння декоративних композицій: «Дерево», «Гілочка» (плетіння різноманітних пелюсток і середини квітки; виготовлення листя; з'єднання пелюсток у квітку; оформлення гілочок).

2.4. Українські народні іграшки (32 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення української народної іграшки з соломи. Символізм тварин. Обереги. Техніка виготовлення іграшок.

Практична частина. Виготовлення ляльок за зразком, іграшок «Птах», «Кінь».

2.5. Обереги (32 год.)

Теоретична частина. Традиційні українські обереги. Історія виникнення, обрядові функції, взаємозв'язок з сучасним світом. Використання природного матеріалу.

Практична частина. Завдання за зразком. Виготовлення оберегів «Віничок», «Хрест», «Янгол», «Павук», «Дідухи». Оздоблення, оформлення робіт. Проведення виставок, конкурсів. Вибір найкращих робіт до міських та районних конкурсів.

Підсумок (2 год.)

Теоретична частина. Підсумки роботи за навчальний рік.

Практична частина. Оформлення та підготовка робіт до виставки.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- види плетіння;
- техніки виконання виробів з соломи;
- знати техніку безпеки праці з колючими та ріжучими предметами;
- виробляти традиційні іграшки з соломи.

Вихованці мають вміти:

- плести з соломи різними видами плетіння;
- виготовляти з плетінок традиційні вироби;
- складати композиції в техніці аплікація соломкою;
- вихованці мають вміти плести елементи дрібного плетіння.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання виробів з природних, підручних матеріалів;
- самостійно використовувати набуті знання та вміння при виконанні творчих робіт.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Основне обладнання	Кількість
Солома обромлена	5 кг
Картон	15 листів
Клей ПВА	15 флаконів
Нитки різного кольору	3 набори
Олівці прості	15 шт.

Папір кольоровий та білий	15 наборів
Кольорові фарби	15 наборів
Інструменти	
Голки різного діаметру	5 наборів
Ножиці побутові	15 шт.
Шпильки швейні	5 наборів
Лінійка дерев'яна 300мм	15 шт.
Пензлики для клею	15 шт.
Таблиці й плакати	
Правила техніки безпеки для гуртка	1 к-т

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриб А. Є. Соломоплетіння / А. Є. Гриб. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. – 64 с.
2. Від ремесла до творчості / Упорядник Ю. Г. Легенький. – К. : Час, 1990. 152 с.
3. Лугова З. Лозоплетіння / Зінаїда Лугова; упоряд. О. Колонькова. – К. : Шк. світ, 2012. – 48 с.
4. Стеченко А. Ф. Изготовление плетеных изделий / А. Ф. Стеченко. – К. : Урожай, 1991. – 272 с.
5. Фитч Б. Дизайн. Декор из соломки : Плетение, вышивка, аппликация / Барбара Фитч - Ростов-на-Дону, 2004. – 96 с.
6. Хоменко В., Никитюк Г. Обереги своими руками : украшения и защита вашего дома. Денежные мешочки, домовые. Венички, картины / В. Хоменко, Г. Никитюк. – Харьков : Книжный Клуб «Клуб семейного досуга», 2010. – 96 с.